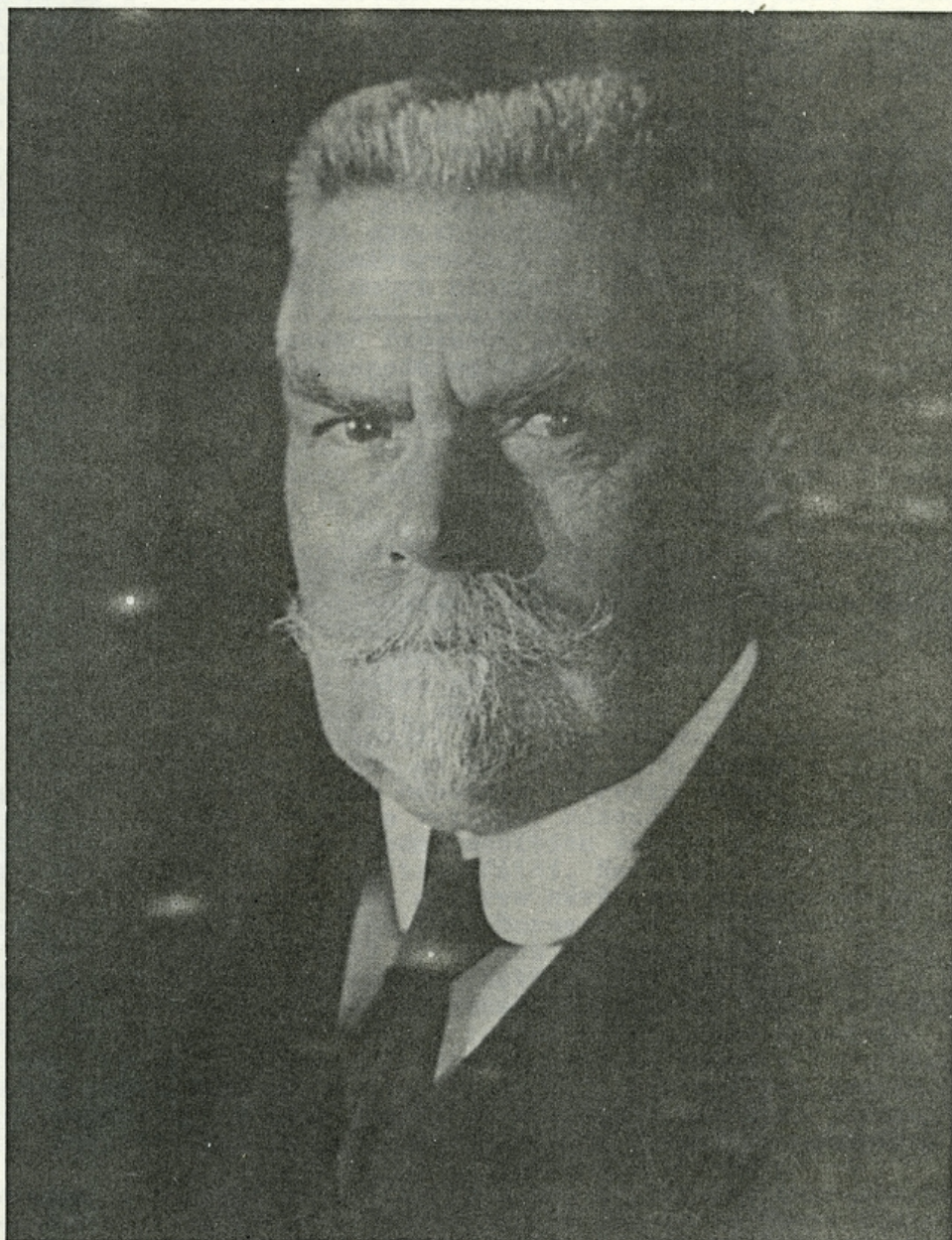

VĚTRNÍK

VYDÁVÁ STŘEDISKOVÉ KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

listopad
prosincec 90

Dr. Karel Kramář

[1860 – 1937]

první předseda československé vlády

Dr. Karel Kramář

Vzpomínka k jubileu nejvýznamnějšího vysokého rodáka

27. prosince tomu bude 130 let co se ve Vysokém narodil jeho nejvýznamnější rodák dr. Karel Kramář. Význam jeho osobnosti byl dlouho zkreslován, popírán a zatajován, že ani jeho rodáci o něm mnoho nevědí. Než se mu i oficiálně dostane náležitého ocenění, měli bychom se seznámit aspoň se základními daty ze života této jedné z nejvýznamnějších postav českého politického života v posledních třech desetiletích rakouské monarchie a dvacetiletí československé republiky, jejímž byl spoluzakladatelem.

Karel Kramář se narodil 27. prosince 1860 ve Vysokém v domě č. 10 jako syn Petra Kramáře, stavitele rodem ze Stanového a Marie rozené Vodseďákové z Vysokého. Své dětství do r. 1876, kdy se s rodiči přestěhoval do Semil, prožil ve Vysokém, kterému zůstal navždy věrný. Pro původně zamýšlenou dráhu vysokoškolského učitele se připravoval studiem práv a ekonomie na universitách v Praze, Berlíně, Strasburku, Paříži, Londýně a Vídni, kde nabyl hlubokého vzdělání a zkušeností pro svou dráhu politika. To pak uplatňoval od r. 1891 jako poslanec českého zemského a rakouského říšského sněmu. Již r. 1889 byl s filosem T. G. Masarykem a národohospodářem J. Kaizlem zakladatelem realističtějšího hnutí, pak ideovým vůdcem národní strany svobodomyšlné, později státoprávně a od r. 1919 národně demokratické.

V krátkém medajlonu nelze zachytit neobyčejně bohatý život skvělého řečníka v rakouské říšské radě, bojovníka za všeobecné, tajné, přímé volební právo, jeho boje s germanofilskou vnitřní a zahraniční politikou Rakouska. Vytyčil ideál novoslovanství, které na rozdíl od mlhavého, romantického slavjanofilství doby probuzenecké usilovalo o smíření Rusů s Poláky, Srbů s Chorvaty, Bulharů se Srby. Jeho láska k Rusku a jeho lidu byla motivována i jeho sňatkem s Ruskou Naděždou Nikolajevnou. Snažil se zabránit první světové válce, protože při svých častých setkáních s vlivnými ruskými politiky se dověděl, že Rusko před r. 1917 nebude na válku připraveno.

Když pak válka přece vypukla, smrt jeho matky 2. 8. 1914 mu zabránila, aby odjel do ciziny a připojil se k organizátorům zahraničního odboje. Ten pak řídil ve vlasti až byl 21. 5. 1915 zatčen a 3. 6. 1916 vojenským soudem pro velezradu odsouzen k trestu smrti. Jen smrt císaře Františka Josefa zabránila vykonání rozsudku. Po nástupu císaře Karla byl 2. 7. 1917 po dvacetisedmi měsících vězení dr. Kramář amnestován. Jeho návrat do vlasti byl triumfální. Nadšeného uvítání se mu dostalo i v rodném Vysokém, kde nejprve navštívil hrob svých rodičů a poklonil se památce Karla Havlíčka Borovského u jeho sochy v parku.

20. 7. 1918 se stal dr. Kramář předsedou Národního výboru, který 28. října převzal moc v samostatném státě. Tehdy byl dr. Kramář v Ženevě, kde jednal s delegáty československé zahraniční vlády v Paříži. Po návratu do Prahy 14. 11. zahájil schůzi revolučního Národního shromáždění, vyhlásil zbavení Habsturků českého trůnu a T. G. Masaryka přezidentem republiky. Od 14. 11. 1918 do 8. 7. 1919 byl pak prvním předsedou vlády republiky. V této funkci se zúčastnil mírových jednání v Paříži. 8. 1. 1919 byl na něj spáchán mladým fanatikem neúspěšný atentát.

Devatenáct let první republiky jsou pro dr. Kramáře charakterizována bojem o prosazení českého a slovenského jazyka za jazyk státní při respektování práv menšin, bojem proti vázaným kandidátním listinám, úsilím o udržení celého Těšínska, za politické dorozumění se Slováků, za opatrný postup vůči Němcům, proti uznání Sovětského svazu. Bylo tragicky jasno, když ke konci života /+ 25. 5. 1937 v Praze / se obával, že "zabezpečení naší svobody a státní samostatnosti fantaziemi západní orientace" nestačí. Chybělo mu k tomu Rusko, ovšem Rusko podle jeho představ, ne to sovětské.

Je přirozené, že jako výrazná politická osobnost měl dr. Kramář vedle četných příznivců i četné odpůrce. Ti slušní a loyální oceňovali jeho nezlomný charakter a poctivost. Tak sociálnědemokratické Právo lidu přineslo ve svém čísle z 30.12.1931 toto jeho ocenění: Dr. Kramář jest a zůstane jednou z velkých osobností české soudobé politiky. Nikdo, kdo umí myslet objektivně, kdo dovede býti neosobní a kdo se dovede vžítí do myšlenkového světa svého politického odpůrce, nepochybně dr. Kramářovi poctivost, sílu přesvědčení a upřímnou nezištnost a nadšenou lásku k státu a národu. Uzná jeho zásluhy a má jeho osobu v úctě.

Nemělo by se ani u nás zapomínat zásluh dr. Kramáře o jeho rodné městečko, které tak miloval. Je to získání zásluh okresního soudu a berního úřadu, samosprávného okresu, postavení nemocnice a zřízení hospodářské školy. Dr. Kramář jako poslanec nikdy neodepřel svým krajanům pomoc, ať už šlo o přímluvu a intervenci u centrálních úřadů nebo o věnování cihel či finanční podporu na stavbu spolkových budov. Svě letní sídlo postavené v letech 1928-30 ve Vysokém velkým nákladem chtěl odkázat jako útulek ve stáří pro československé spisovatele a novináře. Okupace a další vývoj zde rozhodly jinak.

Vyšocké studentstvo pořídilo roku 1927 a na jeho rodném domě umístilo jeho poprsí od akademického sochaře F. J. Vojty, které bylo za okupace odstraněno. Podaří se je ještě někde objevit? Současná správa města hodlá aspoň obnovit název vyšockého náměstí jako Kramářova.

Zůstává stále nesplaceným dluhem českých historiků, aby objektivně zhodnotili tuto jednu z nejvýznamnějších osobností českých moderních dějin. Měli by si pospíšet, aby nebyli předstiženi historiky zahraničnými. V létě nás ve Vysokém navštívil americký historik p. Stanley Winters, profesor university v New Jersey, který rozšiřuje svou disertační práci o dr. Karlu Kramářovi na rozsáhlou monografii, když už do třísvazkového díla o T. G. Masarykovi, které vyšlo v Americe, napsal kapitolu o přátelství a soupeřství Masaryka a Kramáře. Pohne výročí Dr. Karla Kramáře i naše historiky?

Dr. Václav Lukáš

Zdeněk Rón

Táborita

Dost se psalo a ještě více povídalo o starém Mařatkovi z Vysokého, zvaném "Táborita". Neříkali mu dříve tak ani ve Vysokém, ani po okolí. Páni z Prahy ho tak okřikli o Národopisné výstavě, na které se stařík těšil značné pozornosti všech. Jinak mu říkali "starej Mařatka".

Byla to prazvláštní postava, svérázná, ojedinělá. Pamatuji ho již jen jako starce s nachýlenou šíjí, oholených, vráscitých tváří, což zřídka kdy u nás pod horami bývá vidět. Na hlavě měl ve všední den placatou čepici a v neděli poděbradku. Na špičce nosu veliké brýle, sloužící dobráckým, modrým očím. Vyřezávaná dřevěnka byla nerozlučným jeho přítelem při práci i odpočinku. "Pejpal" od spaní do spaní... "Seucoval až do smrti - po staru. Vysoká bota s holinkou, dokonale prostorná a postavená ručně "starým Mařatkou v Vysokém" byla hledána po šíru daleku. A také vydržela. "Do smrti smertoucí a eště pro vmoučata."

Mařatka byl vlastenec, horlivý, staromódní vlastenec. Čítal v starých kronikách - uměl je téměř do písmene. Za dlouhých, zimních večerů, když "metelice skučela kol malých okének, "jakoby se čerti ženili", sedával pan mistr u verpánku při matném plameni petrolejové lampy. Hlavu v dlaních, brýle na nose, se zápalem vždy znovu a znovu přečítal od první stránky své drahé kroniky. A hlavou jeho táhly sny o Žižkovi, o tom drahém Žižkovi, který mu byl nade všecko.

Před Vánocemi byly naše návštěvy nejčastější. Mařatkovice měli Betlém. Byla to krása! Po dvou stranách světlice pod stropem vznášela se jako fata morgana miniaturní krajinka, bůh ví z kterého dílu světa, ale pan mistr říkal o ní, že je "tu vod nás". I "Kokrháč"/Kotel/ tam byl, "Tříčský vercha", "Marinků kříž" /při narození Kristově!/- všecko, všecinko, "celý hora". Města s pyšnými hradbami a věžemi hrde vypínala se na vysokých skalách. Před branou vždycky stálo několik stromů, hlavně palem /v Krkonoších!/. a pod nimi hověl si pastýř, dohlízející na stádo oveček, nedaleko se pasoucích. K městu vedla uzounká cesta a po ní kráčeli "daráci", jeden za druhým, jako vojsko. A každý něco nesl. Jeden chléb, jiný ovci, peřiny, cibuli, slepice / to p.Marii/, plátno a se vším pospíchali k jeslím. Při hlavní silnici stály hospody a u nich vesele vyhrávali dudáci, houslaři a pozounisti darákům do kroku. A každý poutník měl své jméno, toť se rozumí, že to byli vesměs známí lidé z okolí. A nejzajímavější částí byly jesle s Kristem. V rohu světlice, uprostřed Betléma, otevírala se veliká sluj a v ní na seně hověl si ten, který přijít měl, usměvavý, s velikou září kol hlavy, baculatý a žehnající všem, kdož přišli, by jemu se poklonili. P.Maria blahosklonně děkovala dárčům a sv.Josef klidně přihlížel práci vola a osla, zdatně dýchajících na Jezulátko. A kolem sluje stáli v pevném řídku Žižkoví vojáci v plné zbroji, s drahým, milovaným "tatínkem" v čele. A kalichy na prsou a štítech skvěly se každým rokem novou, svěží červení. I andělé připevnění dráty k stropu, vznášeli se nad laďnou tou směsicí, aby oni svou hřivnu složili Kristu. Někteří nesli stuhý se srdečným: "Nazdar Ježíšku!" - jiní velikými trumpetami burcovali sladce spící pastýře, ba jeden z nich - vždy o svátku sv.Tří králů lopotil se se zářící, velikou hvězdou. Krátce, co napsal evangelista, pan mistr Mařatka věrně urobil, podle svého opravil a leccos tu a tam přidal, co ještě za apoštolů nebylo.

Když mu umřela žena zesmůtněl a hodně zestarál. Odstěhoval se k synovi a tam zemřel. Škoda, že umřel, už toho Betlema škoda.

[illegible]

Horská bystřina za sklem

Dne 28.11.1990 se ekologický kroužek, který pracuje při zemědělském učilišti ve Vysokém nad Jizerou, zúčastnil expozice "Kámen a život" ve Vrchlabí.

Seznámili jsme se s živou i neživou přírodou Krkonoš. Pomocí diapositivů jsme se dostali do míst, kam bychom se za normálních okolností nedostali. A spolu s příjemným hlasem, který se ozýval z magnetofonového pásku, jsme se podívali do několika krkonošských zahrádek; na rostliny, které bychom dlouho hledali a které rostou na těch nedostupnějších místech.

V prvních výstavních prostorách se návštěvník seznámí s koloběhem života, který názorně ukazuje model potravní pyramidy. V dalších místnostech se dovídáme něco o horninovém složení Krkonoš, o povětrí, lavinách a tocích těchto hor. Dovíme se i něco málo o historii osídlování Krkonoš, o náčiních, které normální horská rodina potřebovala k obživě. Ve vystavených exponátech poznáváme živočichy, které známe, ale obdivujeme a snažíme se zapamatovat ty, které ještě neznáme. Vidíme ohromného orla, který už v Krkonoších nežije. Poznáváme i nové

Návštěvník odchází s bohatými poznatky a příjemným pocitem - nejen z dokonalosti prohlídky, ale i s pocitem příjemné pohody. Ale na druhé straně si říká, že tu krásu, kterou viděl, si musíme za každou cenu uchovat.

X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X

V době asi před patnácti lety pracoval ve stavební četě státního statku zaměstnanec, který nesnášel jízdu v autě. Pokud bylo příznivé počasí, jezdil na kole, jinak chodil pěšmo. Po vytvoření kravína ve Vítkovicích byl na práce přidělen tam. Ostatní dělníci byli svázeni autem, ale on nejezdil, měl také peruchu na kole, a tak tam i zpět chodil pěšky. Z Vysokého je do Vítkovic dobrých 20 km, normálně denně už jako důchodce mimo práci chodil 40 km. Jednou nějak pospíchal, nebo mu bylo teplo, zapomněl si vzít svlečený kabát, ve kterém měl klíče od domu, a šel z práce jako jindy. Když chtěl otevřít barák, klíče nikde, byly v kabátě ve Vítkovicích. Co dělat, noc na krku, hladový a i unavený. Mohl si ve Vysokém dojet pro řemeslníka, aby mu barák otevřel, nebo s dovolením mohl přespát v kravíně, ale on se znovu vypravil pěšky do Vítkovic pro kabát i klíče. Mohl si objednat třeba i známého s autem, aby to zvládl lehčeji. Samozřejmě cestováním v noci si nemohl nikde zkrátit cestu, a tak šlapal celou noc. Ten den mimo práce ušel 80 kilometrů. Říkal, že byl hrozně vyčerpan a že by to nepřál ani psovi.

X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X O X

Črta osmá: Podruhé o gruntovních kniháčích: aneb Drlík, Kuna, Vlk

Gruntovní knihy semilského panství se začaly psát v roce 1686, kdy poválečná konsolidace došla tak daleko, že se mohly dát do pořádku i tyto záležitosti. S výjimkou drobných poznámek úředníků jsou psány česky. Vrchnost se snažila, aby se záznamy prováděly povinně. Šlo jí o to, aby měla evidenci poddanského majetku a získala poplatek za zápis. Přesto se stávalo, že si někdo, jako třeba Jiřík Hásek ve Skleňarčicích, "na obci svým nákladem chalupu vystavěl a na ní bez zápisu mnoho let hospodařil." Až když pro velikou chudobu a sešlost věkem dále nemohl,

prodal ji v roce 1711 synovi a teprve tehdy byl proveden zápis.

Pozemkové knihy vedl panský hejtman, někde rychtář. Zápisy v knihách vysocké, sklenařické a tříčské z téže doby byly psány tímtež panským písařem.

Také poddanské vsi měly své správní orgány. Byli to rychtář, konšelé a výroční shromáždění. S utužováním poddanství vš ak tato samospráva slábla a tyto orgány stále více a více podléhaly vrchnosti. Předmětem výročních jednání bylo udělení absolutoria rychtáři a konšelům, uvedení do úřadu nových, přijímání za sousedy a agenda knihovní, především však splácení dluhů.

Podkladem pro zápis do gruntovní knihy byl výsledek výročního soudu, který se konal obvykle v zimě, kdy bylo na tyto záležitosti více času. Projednávání "před soudem" bylo také určitou formou veřejné kontroly, takže zápisy v gruntovní knize skýtaly právní jistotu.

Gruntovní záznamy mají různou úroveň. Ty z roku 1686 byly velmi stručné a ne zcela jasné. Později se ustálila určitá forma, takže zápisy obsahovaly všechny potřebné údaje. Důležité bylo určení, kdo a kolik má ze sumy trhové, čili ceny, dostat. Nejdříve se vyrovnávaly dluhy a až potom došlo na dědické podíly. Formou koupě se řešily i pozůstalostní záležitosti. Proto se nesmíme divit, čteme-li o trhu, když šlo o dědictví anebo převod z otce na syna. Přejímající hospodář dal již při koupi závdavek, který činil pětinu až desetinu ceny. Zbytek pak splácel v různých splátkách ve výši 2 až 5 % ceny a říkalo se jim vejrunky, gruntovní peníze apod. Peníze na splácení musel nejdříve nový hospodář nahospodařit, takže vyplacení celého gruntu hotově bylo spíše výjimkou. Ale i takové případy existovaly, jak dále uvidíme.

Po zrušení poddanství bylo městské a vrchnostenské soudnictví nahrazeno okresními soudy, na něž od roku 1849 přešlo i vedení pozemkových knih. Dnes jsou staré gruntovní knihy uloženy ve státních archivech.

Gruntovní záznamy jsou cenným zdrojem informací o předcích. Posuďte to sami podle ukázek, které jsem vybral z knihy sklenařické. První patří mezi ty nejstarší a kouzelně mlhavé:

"Jakub Drlík, jinak Kuna
Léta 1686 dne 10. Decembris při soudě se našlo, že tu živnost měl Jan Drlík koupenou za 66 kop. Byl prodal ji dobrovolnou smlouvou témuž Janovi Drlíkovi otec za 40 kop. Placení na roky po třech kopách. Ten zběhl, tu Dorota, vdova po Václavu Drlíkovi hospodařila s Jakubem, synem svým, a ji taky témuž Jakubovi, synu, za nadepsaných 40 kop postoupila. Ten Jakub Drlík, jinak Kuna, všechnu vyplatil. Sedí v živnosti zaplacený."

V roce 1721 prodala vdova po Jakubovi jednu polovinu živnosti Matějovi Háskovi a druhou svému synovi Janovi. Búdeme sledovat tu druhou polovinu, o níž je další zápis již dokonalejší.

"Pavel Kuna neb Vlk
Léta Páně 1739 dne 24. Februaru stala se přátelská smlouva mezi Janem Kunů a Pavlem, jeho pastorkem, o gruntu, kterýžto pustil Jan Kuna Pavlovi Kunů neb Vlkovi za sumu 40 kop s případnostmi těmito: na ozim setého 2 strichy žita, na jaro 3 strichy ovsa. Přídavek tento se činí: 2 haky, 1 hakoviště, 1 brány, 1 vůz valný s fasanky a 2 lišně, stolice řezací s kosířem, 1 kráva, 1 sekera, 1 motyka, 1 vidle hnojny, 1 řetěz a rašplík železný. Závdavek zaplatil otci 10 kop.

Zůstává otci doplácet 30 kop.
Na místě vejrunku otec, bý, s nimi až do smrti a spolu s nimi k stolu jísti, sobě vymínuje.

Pak následují záznamy o splátkách a až 17. března 1758 je napsáno: "dokladl a tak sedí v zaplaceném."

Črta první, Větrník č.3 str.7 úplně dole ... po potlačení nešťastného
vzstání... str.8., 18. řádek odspodu... Jan Hrvák /snad to byl Hevák/,
17. ř. Jan Valha ... str.5-11 ř. odspodu... nešťastného českého

17. ř. Jan Valha
Črta pátá, Větrník č. 7-8, str. 5, 11. ř. odspodu... nešťastného českého
povstání... str. 6 uprostřed... a též dvě krávy.../staročeský duál/
... str. 10, 16. ř. odspodu... tak zvané zhostní

Črta šestá, Větrník č.9., str.10,16.ř. odspodu...tak zvané zhostní listy.9.ř.odsp....aby se mohla jistá zpráva dáti...,7.ř.odsp....mně raditi jest věc nemožná.5.ř....ale tak najednou...z nějakých kouskův.

Črta sedmá; Větrník č.10, str.8, 11.ř.odzhora...z nějakých kouskův...
zahrad...13.ř....že vsi Třtíč /dnes Tříč/.
Děkujeme

Vánoce v divadle Krakonoš

Slovo režiséra

Když jsem v roce 1967 režíroval "Komedii o hvězdě" v Realistickém divadle, napsal jsem tehdy proč přistupuji k inscenaci této vánoční hry s takovou láskou a rozechvěním. Jednak mi hned po přečtení zavzněla jedinečnou, neopakovatelnou atmosférou Štědrého dne mého dětství.

Najednou se mi zhmotnil ten slavný den, plný očekávaného tajemství, avoněl domov uprostřed zasněžené vesnice, den vonící štědrovnicemi hubníkem a čerstvě natrhaným chvojem, den znějící kroky chrupajícím sněhem a zvukem rozpoutaných varhan.

Zas přišli pastuškové s andělem, čertem a mládencem zpívat pod rozsvícený vánoční stromček, ... "že se nám narodil Spasitel právě o půlnoci!"

A že to byla lidová hra právě z Vysokého nad Jizerou, byl druhý důvod, proč mě tato hra tak přirostla k srdci.

Vždyt ve Vysokém se narodila má drahá maminka, narodil se i můj dědeček Karel Hásek, dlouholetý herec, režisér i ředitel vysockého ochotnického spolku.

A proto bych chtěl tuto inscenaci věnovat jako skromný vánoční dáreček "Vysočákům" a všem, kteří žijí kolem Jizéry a nad Jizerou.

Snad se nám podaří s talentovanými "Krkonošáky", s nimiž tak rád spolupracuji, Vás všechny v hledišti potěšit a zahrát Vaše srdce.

Karel Palouš

Přání pana režiséra se vyplnilo. Po velice zdařilé premiéře "Botlémek hvězdy" 18. listopadu se projevil ohlas diváků až nečekaným zájmem o vstupenky, takže se reprisy stanovily na neděli 16. 12. odpoledne, na Boží Hod 25. 12. večer a na Štěpána hrajeme odpoledne i večer. Další přidáné představení 30. 12. odpoledne je rovněž vyprodané, takže i v předvečer tříkrálový - 5. ledna odpoledne i večer zazáříme, takže i v předvečer tříkrálový - 5. ledna odpoledne i večer zazáříme, takže i v předvečer tříkrálový - 5. ledna odpoledne i večer zazáříme.

Zájem obecnstva je velikým zadostiučiněním a vzpruhou pro všechny, kdo se o uvedení "Hvězdy" přičinili; především díky Janu Kopeckému za překrásné obnovení starého textu. Na práci s režisérem Karlem Paloušem se bude dlouho vzpomínat - jeho trpělivé a mravení vedení

- 6.ledna 1991 - Přebor Krkonošského svazu lyžařů v běhu na lyžích.
/1.přebor nově ustanoveného Svazu, který zahrnuje
lyžařské oblasti okresů Semily a Trutnov/.
- 26.a27.ledna 1991 - Závod psích spřežení.
- 2./3./ února 1991 - Závod mládeže v obřím slalomu.
- 9.a10.února 1991 - Snowboardové závody na sjezdovce /jízda na širokém
"prkně"/
- 23.února 1991 - Závod PO STARU , které se nemohly konat
v březnu 1990

/Podrobnosti, změny a další informace jsou uváděny ve vývěsní skřínce
Č.S.K na náměstí./

Zveme všechny naše občany - přijďte se podívat na kvalitní lyžařské
závod, mnohé i divácky atraktivní.

I v letošní sezoně se budeme snažit, alespoň v nejnutnější míře, upra-
vovat běžecké tratě pro veřejnost.

Do nového roku přejeme všem příznivcům lyžování hodně zdraví a hodně
pěkných zážitků na lyžařských terénech v okolí Vysokého.

Výbor Č.S.K

Vysoké nad Jizerou

x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x

Rodinná škola ve Vysokém nad Jizerou

Článek s tímto nadpisem proběhl nedávno v Pojizerských listech.
Obsahoval informace o tom, že příští školní rok tj. od 1.9.91 bude
zahájena výuka v prvních ročnících. Tato škola bude poskytovat střední
vzdělání dívkám, které chtějí získat důkladnější znalosti a dovednosti
potřebné v rodinném životě. "Vzdělání získané v rodinné škole dává absol-
ventkám předpoklad k uplatnění při výkonu sociálních, ale i jiných čin-
ností v různých odvětvích. Naučí se všem pracem souvisejícím s vedením
domácnosti, ekonomickým a racionálním zásadám hospodaření, výživy a odí-
vání.... Výuka je doplněna i o další předměty, jako je výpočetní techni-
ka, ekonomika, psaní na stroji, hospodářská administrativa, ekologie,
pěstitelství, chovatelství atd.

Do prvního ročníku se přijímají děvčata po úspěšném ukončení základní
školy, která splnila požadavky přijímacích řízení a mají zdravotní
předpoklady.

Bližší informace je možné získat na ředitelství školy."

x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x y x

P o z v á n k a

na Vánoční a Novoroční bohoslužby, konané ve Sboru církve čsl.husitské
Dr.K.Farského ve Vysokém nad Jizerou:

- v pondělí 24.prosince 1990 - ŠTĚDRÝ DEN - PŮLNOČNÍ - ve 22,30 hodin
v úterý 25.prosince 1990 - BOŽÍ HOD VÁNOČNÍ - ve 13,30 hodin
v pondělí 31.prosince 1990 - SILVESTR - v 16.hodin
v úterý 1.ledna 1991 - NOVÝ ROK - ve 13,30 hodin.

K hojně účasti zve a na setkání s Vámi
se těší s.farářka a Rada starších

Městské zastupitelstvo ve Vysokém nad Jizerou

Jindřich Matura - starosta
Vysoké nad Jizerou 171

Josef Petruška - zástupce starosty
Vysoké nad Jizerou 100

Ing. Karel Kellner - radní
Stará Ves 50

Ing. Pavel Štěpánek
Vysoké nad Jizerou 262

Josef Vedral - radní
Vysoké nad Jizerou 97

MUDr. Karel Dlabal
Vysoké nad Jizerou 324

Josef Fučík
Tříč 28

Jiří Chmelík
Tříč 59

Josef Jirouš
Vysoké nad Jizerou 98

Milan Josífek
Vysoké nad Jizerou 159

Iva Mejsnarová
Vysoké nad Jizerou 11

Miroslav Morávek
Vysoké nad Jizerou 174

MUDr. Dana Pohanková
Vysoké nad Jizerou 324

Zdeněk Skrbek
Vysoké nad Jizerou 335

Alois Šinkora
Vysoké nad Jizerou 316

Městský národní výbor ve Vysokém nad Jizerou děkuje touto cestou všem členům místní a okrskových volebních komisí za jejich práci při zajišťování voleb do městského zastupitelstva 24. listopadu 1990. Jejich práce byla náročná a všichni si zaslouží zvláštní uznání i za to, že se vzdali nároku na zákonnou odměnu a pracovali ve svém volném čase a ZDARMA. Za ušetřené peníze, které zůstaly v městské pokladně děkuje i Městský úřad ve Vysokém.

V našem městě se voleb zúčastnilo 92,6 procenta, což byl nejvyšší počet v porovnání s okolními městy. Zapsaných voličů bylo 1042 a při volbách se odevzdalo 965 úředních obálek.

Vysoké nad Jizerou před padesáti lety

LISTOPAD 1940

V minulém čísle je uveden omylem rok 1990 u října před 50 lety. Laskavě si opravte. Dále na četné dotazy z řad občanů připomínám, že jenom opisují to, co do městské kroniky napsal tehdejší kronikář města Bohuš Josífek.

František Tetauer

1. Obci je určena dodávka sena z letošní sklizně a to 31 q za maxim. cenu včetně dovozu do stanice Sytová Háj. Dodávka byla provedena podle rozvrhu u všech majitelů pozemků. Jeden q přišel asi na 50,- korun. Ceny brambor jsou K 70,- za 1 q.
 2. Došel příkaz četnictva a obci, aby dala veškeré celní budky ihned odstranit. Odstranily se boudy u Božích muk, Tříče a Vojákova mlýna u lyžařs. skoku.
 4. Divadlo Krakonoš vyvěšuje plakáty s podobiznou Věry Pertasové, která bude účinkovat při divadelní hře-veselohře pražského souboru. Zásobování obyvatelstva se proti roku minulému velmi zlepšilo.
 7. Umělecký soubor ředitele Č. Meliška zahrál veselohru již dříve publikovanou se známou herečkou Věrou Pertasovou: Děvčátko ze zastrčené uličky. Divadlo bylo zcela vyprodáno. Ceny míst K 13,-, 11,-, 9,-, 7,-, a ke stání K 4,-. Také ze Sudet byla návštěva, ale s některými to špatně dopadlo.
- Tohoto dne se představil p. starostovi nový majitel továrny ve Vysokém /býv. tov. Kramář a spol./ Otto Baumgärtner z Červeného Kostelce. Dr. Oldřich Kramář byl nucen z finančních těžkostí továrnu prodat za K 2 000 000,- podle tržové smlouvy ze dne 15.10.1940 včetně strojního zařízení a pozemků. Městská rada ocenila nemovitosti takto:
Budovy: čp.96	K 30000,-
čp.280	K 120 000,-
továrnu	K 500 000,-
pozemky ve výměře 2 ha 18 arů ..	38 000,-
příslušenství	420 000,-
- Továrna Kramář a spol. byla uvedena do chodu v r.1903.
8. Rolník Tyrychter č.30 má ještě brambory na poli. Manželka mu již dříve utekla. Peníze na zjednání pomoci nemá. Proto také dostal od jablonického starosty Ing. Schémra nařízení, vykopat brambory do 3 dnů, jinak propadnou ve prospěch říše. Sedlák Tyrychter brambory potom prodal na poli v zemi rolníku Šimkovi. Tak to vypadá vždy, když z kraje přijde do hor kraják.
 9. Je velký nedostatek vepřového masa. Řezníci z jiných obcí přeplácejí vepře a nabízejí cenu místo 9,60 K až k 16,-, což vysočtí nedělají. V Roprachticích je masa dostatek.
 14. Na podnět ředitele kůru Aloise Kolíska bylo vytvořeno orchestrální sdružení při Národním souručenství za účinné pomoci účetního B. Josífka a místním vedoucím Národního souručenství Fr. Hoastkem z celého soudního vysokého okresu. Hrál až 32 hudebníků. Bohužel, vznikly zde určité spory a korunu tomu dal kapelník Alois Kolísek, který pro finanční "machle" musel z utéci.
 15. Také o cement je veliká nouze. Všechny dodávky jdou pro stát.
 16. Došlo k plombování šrotovníků. Provedli strážník Karel Špika s Janem Musilem, který byl přidělen k zásobovacímu oddělení jako býv. fin. dozorce, je stále nouze o vepřové maso. Pod rukou se prodává 1 kg za K 28,- až 40,-. O tuky a máslo je velká nouze. Cena másla na černo se pohybuje od 40 až 50,- K. Hušy se prodávají za K 45,- 1 kg.
 19. Okresní úřad přikázal předložit a odevzdat pamětní knihy. Zaslána byla pamětní kniha psaná okresním soudcem Karlem Práškem.

25. Dnešním dnem končí fa. Kramář a spol. mech. tkalcovna a šlichtovna svou činnost a nastupuje nový majitel Otto Baumgärtner ml. z Červeného Kostelce. Závod změnil majitele o 12. hodině polední.

PROSINEC 1940

4. Odvádíme slámu a to 12 q. Provádí se také soupis veškerého zvířectva /koně, vepři, hovězí, dobytek, ovce, drůbež, kozy a králíci/.
5. Padá sníh, velká foukanice. Autobusové spojení poprvé přerušeno. Autobus do Jilemnice zůstal v Jírově koleni. Státní autobus přijel v noci až o 2. hodině ranní. Elektrické vedení je také v mnoha místech přetrháno.
6. Silniční pluh v činnosti, spousty sněhu, pošta je dopravována koňmo ze Semil. Sněhu na 0,5 - 1 metr.
7. Došel telefonický rozkaz Oberlaudráta ohledně dělníků na práci na úpravu letiště v Milovicích. Nikdo se dobrovolně nepřihlásil, proto v 11,30 hodin došel rozkaz od okrasního úřadu práce v Jilemnici, že se mají dostavit všichni tesaři v pondělí dne 9.12.1940 ve 12,30 do pobočky úřadu práce v Jilemnici.
8. Přísné nařízení ohledně odstraňování sněhu z veřejných ulic. Neustále sněží.
11. Obec již vyčerpala příslušné částky rozpočtu na odstraňování sněhu, proto byla nařízená pracovní povinnost na odstraňování sněhu.
15. Nádherný sníh pro lyžaře - 1 metr sněhu.
26. Uspořádány lyžařské závody ve skoku na lyžích zvané "Bímův memoriál". Vítězem se stal staroveský Mil. Chlam za klub Brouk a Batka.
27. Obec má odvádět 2 kusy hovězího dobytka. Po sedlácích se poslal posel, kdo se dobrovolně přihlásí k dodání dobytka. Nepřihlásil se ani jeden, proto komise vybrala 10 kusů, kde většinou mají největší počet dobytka.
29. Neděle. Úřadujeme i v neděli dopoledne. Stále nový sníh, doprava opět pro velkou futeř přerušena. V Semilech se koná schůze ohledně spolupráce s Němci. Účastníci se vrátili, cesty byly sjízdné. Účastníci se nezlobili.
31. Silvestr se nikde nekonal. Tímto zápisem ukončen druhý válečný rok 1940.

x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o

Kdo nic nedělá, nic nezkaží

V tuto dobu převratných změn ve státě, ve městech i v obcích, dochází samozřejmě i k různým změnám a zázkům v našem malém městě. Patřím k té generaci, která, alespoň trochu, pamatuje pohodu, občetavost a pracovitost a samozřejmě soudržnost řemeslníků, zemědělců, zaměstnanců různých úřadů. Všechno na mě působilo velmi laskavě, vše bylo prováděno s jakousi samozřejmou kázní. Ať jsme se svými rodiči přišli kamkoli, všude nás srdečně přivítali, vřele nabídli své služby. Od té doby samozřejmě uplynulo mnoho vody... Od sametové listopadové revoluce uběhl teprve rok. Co se to však děje s lidmi?! Pomlouvají se, vědomě si ubližují, mnozí naučenými a stále stejnými frázemi, mluví o nutnosti dobrých mezilidských vztahů a vzápětí dokážou nečekaným a krutým způsobem poškodit své nejbližší přátele v jasné snaze je co nejdříve zlikvidovat. Mnozí z nás snad pochopí, jak těžce to nesou lidé, kteří se upřímně těšili z toho, že konečně se hnuly dějiny vpřed, že konečně vzdělaný a pracovitý člověk, může beze strachu zvednout hlavu a říci, ve jménu lásky k této zemi, svoje stanovisko a svůj názor. Víte, moji milí spoluobčané, že jsem se ve "Větrníku" dlouho nezvala. Mimo nějakou krátkou zprávu o práci dětského souboru "Vrabčáci". Vidíte a tentokrát se mi chce, v tento krásný čas adventu, ozvat se právě za "Vrabčáky", tedy za 34 dětí, které patří vám všem zrovna tak, jako mně. Tomuto souboru bude 7. ledna 91 pět let.

Je to tedy malé, troch^u mluvící dítě, velice temperamentní, radující se z toho, že JE !!! Má za sebou veliký kus práce, protože vystoupil mnohokrát např. v pořadech pro důchodce na mnoha místech v okrese, pro Svaz invalidů v rámci okresu, pro ČSČK, v Dolánkách v pořadu "Korálky od Jizevy", v Turnově na setkání okresů Šarilly-Vsetín, ale i v Hradci Králové v pořadu "Kultura v okrese Šarilly". To vše je jenom zlomek práce. Není možné zde vyjmenovat všechny akce a bylo by to zbytečné. Pracujeme stále. Scházíme se každý čtvrtek, po dva roky již na dvě hodiny, předtím tři roky jednu hodinu, tedy od 16 do 18 hodin. První rok jsme se scházeli v malém sále divadla Krakonoš. Později se to všem dětem nehodilo, soubor se rozrostl, bylo nás 12 a je nás jak jsem uvedla v úvodu 34, někteří mají lyžařský trénink, chce se jim i do kina, které tu mají děti jen ve středu, kterou jsem ze začátku volila právě proto, že se v divadle topilo. Dohodli jsme se však, že mají všichni volno ve čtvrtek, no a já jsem se dozvěděla, že v hasičské zbrojnici se topí stále, a tak jsem si to vyjednala tam. Později jsem byla samozřejmě kritizována, že to mělo jít přes SKZ a MěNV. Nakonec se vše vysvětlilo a urovnalo a já byla ráda, že mají "Vrabčáci" střechu nad hlavou. Tak jsme se tam tři a půl roku scházeli a pilně pracovali. Letos na začátku roku došlo k incidentu mezi požárníky a mnou, protože jsem byla přes několik úst, ne tedy z očí do očí, kritizována, že děti nezvládám a že ve zbrojnici při zkouškách ničí nábytek. Stížnost přišla samozřejmě ze strany požárníků, a tak jsme se sešli, tedy odpovědní pracovníci od požárníků, vedoucí DS Krakonoš pan Josef Hejral a já, abychom problém vyřešili a pan Hejral byl ochoten zničený nábytek opravit. K mé veliké radosti jsme se tam dověděli, že děti nic nezničily, to já věděla od začátku, že tam tedy občas křičí, jak by ne, takové hejno dětí, ale také další fakt, že "spor" vznikl možná proto, že se v Krakonoši nemohl konat hasičský bál ! No a "Vrabčáci" to zkrátka měli odskákat. A konečně odskákali! Asi před třemi týdny jsem dostala sdělení od SKZ, že se naše zkoušky nemohou v požární zbrojnici konat, protože SKZ nemá na zaplacení nájemného. Takto bylo rozhodnuto již na jaře t.r. na jedné radě MěNV a dále do usnesení, že každý, mimo akce požárníků bude v této budově platit nájemné. Zároveň však mi v tomto sdělení bylo oznámeno, že se naše zkoušky mohou konat v malém sále Krakonoše. Mohu se vám přiznat, koukala jsem jako vyjevená.

Počítáte se mnou: požární zbrojnice je stále ještě majetkem MěNV
divadelní budova " " MěNV
SKZ spadá " " pod MěNV

Tedy jsme jedna rodina. Ale dětský soubor musí platit nájemné v požární zbrojnici, protože nejsme požárníci, nemusí platit nájemné v Krakonoši, protože spadáme pod SKZ, která nemá na nájem peníze. Ale! V Krakonoši se musí několik hodin topit, aby tam Vrabčáci nezmrzli, no a otop jde z prostředků MěNV. Takže podle mě, nula od nuly pojde! My nemůžeme zkoušet ve vyhřátém sále, kde je volno, správce Krakonoše musí topit, aby bylo teplo a je to jak v té pohádce "Pes jitřničku sežral." Já tomu nerozumím. A ještě proč jsem o tom všem vůbec napsala.

Já mám pro tuto práci s dětmi, ale i s dospělými, plnou kvalifikaci; požadované pedagogické minimum a osvědčení získané ročním kursem pro učitelky PHV, dětského tance, klasického a výrazového tance a choreografii. /Doklady k nahlédnutí v domě č.204/ a dlouhá léta pedagogické praxe jako vychovatelka, cvičitelka a vedoucí souboru. A přesto i dnes, kdy jsem v invalidním důchodě, jsem tuto práci dělala bez nároku na odměnu. Kladle jsem to na oltář vlasti ! Bože, jak často a neprávem se to dnes říká!

Já jsem se však snažila, pokud má síly a talent stačí, ukládat naše písničky, tanečky, nářečí, lásku k domovu, k místu, kde žijeme se svými rodiči a nejbližšími, do dětských srdcí, do jejich křehkého citění. Snažila jsem se, učit je lásce jednoho k druhému, ke všemu krásnému, co je kolem nás, ke všemu, co si jejich lásku zaslouží. Jsem mezi nimi šťastná proto, že mám před nimi čisté svědomí.

Slávka Hubačíková

V redakční radě jsme se pozastavili nad tím, že by nějaké narozvážné rozhodnutí mohlo zastavit činnost jediného dětského folklórního kroužku, který ve Vysokém máme. Navíc kroužku, na který jsme všichni hrdí pro jeho úroveň. Proto jsme se informovali na městském úřadě a snažili jsme se "Vrabčákům" pomoci. Podle vyjádření našeho starosty pana Jindřicha Matury je celá záležitost jen věcí jednání a dá se v klidu vyřídit. Činnost kroužku je v zájmu našeho města, proto se jí městské zastupitelstvo bude zabývat.

redakční rada

x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v

Vážení přátelé,

v poslední době jsme obdrželi dopis od několika institucí, v nichž se uvádí, že sedmiletý chlapec Graig Shergold je srtečně nemocný na mozko-vý nádor a přál si dostat co nejvíce pohlednic s blahopřáním, aby mohl být zapsán do Guinessovy knihy rekordů. Kdo chce poslat nemocnému chlapci pohlednici, může tak učinit na adresu:

GRAIG SHERGOLD

36 SELBY ROAD

Carshalton

Surrey SN 8 I LD

ENGLAND

Na pohlednici do Anglie je potřeba nalepit poštovní známku v ceně 3 Kčs.

Střediskové kulturní zařízení

Vlastivědné muzeum ve Vysokém n.J.

x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v

POZVOZ PLYNU PB na rok 1991

Pozvoz plynu se uskuteční každou třetí středu v měsíci. Leden 9. a 30., únor 20., březen 13., duben 3. a 24., květen 15., červen 5. a 26., čtyřtýdenní pauza, červenec 24., srpen 14., září 4. a 25., říjen 16., listopad 6. a 27., prosinec 18..

Vysoké n.J. 14,30 : Sklenařice 14,45 : Jablonec n.J. 15,00

Poniklá 15,30 : Vichová n.J. 16,00

Čas příjezdu je informativní a může dojít k toleranci. Ceny plynu stanoveny dohodou.

Prodejna plynu Jilemnice
tel.č. 26 50

x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v x v

I N Z E R Á T ! ! !

Účetnické práce, daňové otázky pro soukromé podnikatele - povedu, poradím -
- registraci mám. : Zn. "Vysoké a okolí"

Vzpomínání za dlouhých večerů 3.

Přibližně ve stejném roce, ale na jaře, přijel na pionýru /jako ve vyprávění č.2. pozn. redakce/ ke kanceláři družstva plnomocník výkupu, aby sjednal s předsedou dodávku hovězího dobytka na příští týden. Před kanceláří stál traktor s vlečkou a tak pionýra opřel zezadu o vlek. Traktorista o tom nevěděl, přišel k traktoru zepředu, nasedl a začouval s obojím, aby se mohl otočit, a pionýra přejel. Nežli se znovu rozjel, ohlédl se a viděl pod vlečkou placatého pionýra. Z traktoru seskočil, pionýra vytáhl a mezi kolena a pažemi dal pionýru původní fazonu, pionýra postavil ke kanceláři a odjel. Po vyřízení požadavku odjel i plnomocník, tehdy ještě na okres do Jilemnice. Po přejezdu kolejí před mostem přes Jizeru mu asi něco na pionýru polevilo a on místo na most se jako Šemík skokem vedle mostu dostal do Jizery. Je tam pěkný sešup, a tak užil pár odřenin a modřin, ale jinak zůstal zdrav. Pionýra odnesl v pytli a více už na něm nejezdil. Od té doby chodil pěšmo a požadavky vyřizoval telefonem.

vypravěč

x x x y y y x x x y y y x x x y y y

Počasí ve Vysokém nad Jizerou v l i s t o p a d u 1990

Nejvyšší teplota 8,3°C. Nejnižší teplota -4,5°C. Průměrná denní teplota 2,0°C. Celkové množství srážek za listopad 115,0 mm. Počet dní se srážkami 24, z toho 8 dní se sněžením. Nejvíce srážek za jeden den 26,6 mm dne 17.XI. Souvislá sněhová pokrývka ráno v sedm hodin 4 dny. Nejvyšší sněhová pokrývka 4 cm dne 30.XI. Celkem v listopadu napadalo 23 cm sněhu. Počet dní s výskytem mlhy 20. S celodenním mrazem byl 1 den 30.XI. Se silným až bouřlivým nárazovým větrem 1 den. Slunce svítilo celkem 21 hodin. Průměrná denní relativní vlhkost vzduchu 92 %.

	Průměr. teploty	Srážky	Slun.svit	RV	Sněh.pokr. v 7 hodin
I. dekáda	1,7°C	17,6mm	13 hodin	51%	2 dny 2 - 1 cm
II. dekáda	3,2°C	76,6mm	0 hodin	98%	1 den 2 cm
III. dekáda	1,1°C	20,6mm	8 hodin	87%	1 den 4 cm

V porovnání s dlouhodob.Ø byl letošní listopad teplotně nadnormální o 0,3°C, srážkově též nadnormál. o 50mm. V převládajícím mořském proudění vzduchu, trvalo po celý měsíc velmi vlhké a mlhavé počasí. Srážky byly časté, většinou dešťové, zvl. na začátku druhé pol.měsíce, kdy při silném až bouřlivém větru za čtyři dny spadlo 67mm.Vůdčím jevem v letoš. listopadu byl však nepatrný sluneč.svit, ve dvacetitřech dnech se slunce vůbec neukázalo.Druhou zvláštností byly též malé rozdíly teplot den-noc, a časté paradoxní situace, kdy noční teploty byly vyšší než denní.

Karel Petruška

Společenská kronika

Úmrtí 23.11. Josef Nigrin 68 let
24.10. Josef Kašák 76 let

Jubileá

1.11. Josef Grosman Třič. 85.
2.11. Ing.arch.A.Vodseďálek Třič 85 let 16.11.Vlasta Nosková Sklen. 82 let
2.11. Božena Melichová Sklenářice 87 let 16.11.Marie Dudková Vysoké 87 let
5.11. Anna Holá Vysoké n.J. 87 let 17.11.František Vacek Sklen. 85 let
10.11. Erna Kučerová Vysoké n.J. 85 let 20.11.Kristína Marková Cheb 89 let
13.11. Leopold.Vítámvášová Vysoké n.J. 91 let
26.11.Karel Berka Vysoké n.J. 83 let

Blahopřejeme

Narození

27.10 se Jiřině a Jindřichovi Maturovým^m narodila dcera Aneta.
23.11. se Mileně a Petrovi Malíkovým narodila dcera Barbora. Hodně zdraví

Vydavatel Větrníku přeje všem svým čtenářům do nového roku 1991 mnoho zdraví, štěstí a pohody.